

Marjan van den Berg

Hmmm
mmm
mmm
mmm...

Ze kan zijn wie ze wil, maar hij ook!

the house of books

Deze roman is fictie. Namen, personages en gebeurtenissen zijn ofwel het product van de verbeelding van de auteur ofwel fictief gebruikt. Enige gelijkenis met werkelijke gebeurtenissen of bestaande personen berust geheel op toeval.

Copyright © 2013 Marjan van den Berg en The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Omslagontwerp: marliesvisser.nl
Omslagfoto: Getty Images
Auteursfoto: Bart Homburg
Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 4081 5
ISBN 978 90 443 4082 2
D/2013/8899/132
NUR 340

www.thehouseofbooks.com
www.marjanvandenbergh.nl

All rights reserved.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Dat been zit er gewoon niet goed in.’ Anne wijst naar haar linkerheup. Gregor staat aan het voeteneind van de behandeltafel en haar been ligt op zijn brede schouder. Hij trekt. Hij draait. Hij slingert. Hij zweet. Ze ziet de spieren op zijn zonnebankbruine onderarm rollen. Hij pakt achter uit een kast bij de vensterbank één van zijn houten hamertjes en slaat een paar keer stevig op haar heupbot. Ze zucht eens diep. Allemachtig, wat een behandeling. Hij geeft nog een keer een tik en trekt aan het been. Dan schudt hij zijn hoofd.

‘Daar moet je maar eens een foto van laten maken,’ zegt hij. ‘Het lijkt mij artrose.’

Ze kijkt hem ontsteld aan. Artrose. Dat is iets voor oude mensen. Toch? En dit is Gregor, de onbetwiste meesterkraker, die Anne vorige keer nog de kick van de klik liet beleven en haar met rechte rug de deur uitstuurde. Diezelfde Gregor trekt nu zijn vaardige handen van haar af. Aan zijn muur hangen ingelijste gesigioneerde shirts van topsporters die zelfs Anne kent. En dat wil wat zeggen. Ze heeft de pest aan sport. Met die gesigioneerde shirts bedanken grote namen voor Gregors bekwame handen en zijn klikkunst. Maar Anne hoeft geen bloesje te bewerken met een viltstift, laat staan een lijst te halen bij Ikea. Hij geeft haar op. Ze laat zich moeizaam van de behandelbank zakken, trekt met trillende handen haar betaalpas door het gleufje en rekent af. Uitbehandeld.

Als ze de parkeergarage uitrijdt, bedenkt ze dat die röntgenfoto altijd nog kan. Eerst maar doorscharrelen. Begeleid door handenvol Ibuprofen en tussendoor wat Diclofenac.

‘Gelukkig heb je zittend werk, Anne,’ zegt ze hardop tegen zichzelf, terwijl ze de snelweg opgaat. Ze legt haar mobieltje op haar schoot en belt de eigenaar van het huis-aan-huisblad waar ze regelmatig voor freelancet.

‘Hubert! Sorry dat ik zo schreeuw, maar mijn telefoon ligt in mijn schoot. Moet ik vandaag nog ergens heen?’

‘Ja schat! Dijk singel 12, echtpaar 60 jaar getrouwd. Ze krijgen om 12 uur bezoek van de burgemeester. Red je dat?’

‘Tuurlijk!’ Mazzel. Op de Dijk singel kan je makkelijk parkeren. Dan hoeft ze niet zo’n eind te lopen met dat been.

Het huis van het jubilerende paar is snel gevonden: er staat een groene boog opgesteld aan het tuinpad met papieren rozen en een enorm bord waarop met dikke zwarte letters: **HOERA VOOR HET BRUIDSPAAR! 60 JAAR GETOUWD!** Ze grijnst om de malle spelfout en probeert de auto uit te komen. Maar door de behandeling van Gregor voelt ze zich zo geradbraakt dat ze snel nog een pijnstillertje uit haar tas pakt. Een slok uit het flesje mineraalwater erachteraan en drie keer diep zuchten. Dat moet voldoende zijn.

‘We zijn een beetje doof!’ roept de kleine gerimpelde bruidegom tegen haar. Zijn bruidje zit erbij alsof ze pas op deze planeet is geland en geen idee heeft naast wie ze terecht is gekomen. Ze heeft een wit knotje in haar nek en een antieke jurk met een wit kanten kraagje.

‘Hoe heeft u elkaar ontmoet?’ schreeuwt ze terug.

‘Op de kermis! Hè Rie?’

‘Wat?’ vraagt Rie verschrikt. Het knotje wiebelt.

‘Op de kermis hebben jullie elkaar ontmoet, hè?’ brult een schoondochter gediensig. Maar dan arriveert de burgemeester met een boeket. Anne neemt een paar foto’s met haar telefoon. De burgemeester constateert al na een minuutje met een wanhopige blik dat met de jubilarissen geen gesprek valt te voeren en zegt: ‘Ik neem gauw afscheid! Raadsvergadering. Druk, druk, druk!’

‘De burgemeester is druk!’ gilt de schoondochter.

‘Uiteraard,’ zegt de bruidegom opgelucht. Rie is ondanks de drukte in slaap gesukkeld.

‘Mag ik met jou even de juiste namen noteren?’ vraagt Anne aan de schoondochter. Ze krijgt er een kop koffie bij en hoort dat Rie en Jacob maar liefst acht kinderen hebben grootgebracht.

‘We vieren het aanstaande zondag met een groot feest. Dat is een verrassing voor ze. Iedereen komt,’ verklapt de schoondochter. ‘Wat ontzettend leuk,’ zegt Anne. Ze klapt haar kladblok dicht en staat op. Au. Even bewegen. Een beetje opwarmen voordat ze weer naar de auto loopt.

‘Spierpijn?’ vraagt de schoondochter geamuseerd.

‘Ja! Te hard getraind,’ grijnst ze. En ze beseft dat ze alles kan bedenken, behalve de waarheid. Artrose, slijtage... Kom op zeg. Niet hardop, alsjeblieft.

Paul is thuis. Ze constateert het opgelucht.

‘Wil jij boodschappen doen? Ik kan nauwelijks meer lopen. Die Gregor heeft me zo te pakken gehad!’

‘Ja, natuurlijk wil ik dat. Maar wat zei hij er nu van? Dit kan toch niet goed zijn, Anne?’

‘Artrose misschien. Ik moet maar eens foto’s laten maken. Ik ga nu mijn stukje tikken.’

‘Dat zou ik dan maar een keertje laten doen, niet? Foto’s maken, bedoel ik.’

‘Ja, ja. Dat kan altijd nog,’ zegt ze ongeduldig.

‘Je weet het zelf het beste. Ik voel niet wat jij voelt.’

‘Ik voel een verrekte hoop pijn.’

‘Je loopt als een krab.’

Dat is zo. Paul heeft gelijk, bedenkt ze. Ze begint zich een beetje zijwaarts te verplaatsen. Haar lijf compenseert de bewegingen die haar gewricht niet meer kan maken en past zich aan. En het voelt alsof het heupbot niet in de kom zit, maar een paar centimeter er-naast.

‘Lopen als een krab, dat kan niet goed zijn,’ vindt Paul. ‘Behalve

voor krabben natuurlijk.’ Anne rommelt in haar tas, zoekt in de keukenla en zegt dan: ‘Mijn Diclofenac is op.’

Wordt dit leven nog leuk? Tweeënvijftig. En op. Afgeschreven.

Ze zet de computer aan in de werkkamer en staart naar het beeldscherm. Zestig jaar getrouwd, nee, dat is zij nog niet. Maar wel lang. Heel lang. Ze is dol op Paul. Haar Paul, haar lieve leuke gezellige Paul met wie ze trouwde toen ze twintig was. Paul was 32. Ouwe man, zei ze spottend tegen hem. Een eerste hypotheek op een klein rijtjeshuis en een kind. Wat waren ze gelukkig toen. Simpelweg gelukkig. Ze glimlacht bij de herinnering.

‘Laten we het bij één kind houden, Anne. Dan kunnen we het alles geven en zelf komen we ook vooruit,’ had haar wijze Paul voorgesteld. En zij had geknikt.

Dus werd het rijtjeshuis verruild voor een twee-onder-een-kap toen dochter Lieke zes jaar was. En weer zes jaar later kochten ze het huis van hun dromen. Vrijstaand. Aan het water. Dat water ziet ze vanuit haar werkkamer. Iedere dag is het anders. Donkergrijs, zwart bijna als er storm komt. Of vol flonkerende lichtjes op een zonnige dag. Dan weer staalblauw en soms flessengroen. Dat water verveelt nooit. En Paul... Ach nee, Paul verveelt ook niet. Paul is lief. En met vervroegd pensioen. Vol energie ook, ondanks die knie. Ze kent hem niet anders dan met de lelijkste knie ter wereld. Een verdediger schoffelde hem ooit onderuit toen hij een winnend doelpunt zou gaan scoren. Er wachtte hem een voetbalcarrière, hij was al gevraagd door een profclub. Maar die ene actie deed dromen vervliegen. Het enige dat Paul nog herinnert aan zijn glansrijke voetbaltoekomst is die knie zonder banden en dat scheve onderbeen.

‘We kunnen wel samen op de foto! Jij met je knie en ik met mijn heup!’ roept ze vanuit haar werkkamer. Ze hoort hem lachen. Hij weet precies wat er aan zijn knie gedaan kan worden. Ooit zette een ijverige orthopeed verlekkerd forse viltstiftstrepn op zijn been:

hij zou het onderbeen doorzagen, er een wig uitnemen en die wig vervolgens aan de andere kant van het bot terugplaatsen. Met de knie was hij ook nog van alles van plan, maar toen was Anne al te misselijk om goed naar de uiteenzetting te luisteren. Paul knikte en vroeg: ‘Hoe lang moet ik dan revalideren?’

‘Een maand of zes gaat dat wel duren,’ vermoedde de arts.

‘Daar heb ik geen tijd voor,’ schudde Paul, toen nog druk bezig als advertentieverkoper voor een regionale krant.

‘Je hebt nu tijd zat!’ roept ze naar de keuken, waar ze Paul hoort rommelen met de kopjes.

Ze tikt: ‘Hij zag zijn Marietje voor het eerst op de kermis. Het was 1948 en hij werd op slag tot over zijn oren verliefd. Nu is Henk alweer zestig jaar met zijn Rie getrouwd. En nog steeds...’ Ze haalt haar vingers van het toetsenbord en roept de foto’s van haar telefoon op in haar e-mail.

‘Weet je die fysiotherapeut nog?’ vraagt Paul, als hij de werkkamer binnenkomt met twee bekers thee.

‘Die van jouw been een instructiefilmpje wilde maken!’ herinnert Anne zich.

‘Ja. Wat een mop. En trouwens, ik heb nog steeds geen tijd. Zes maanden revalideren. Dat is me nogal wat.’

Anne glimlacht. Paul is geboren voor gezelligheid. Zijn werk paste hem als een oude jas, overal even buurten, koffie drinken en bij het afscheid zeggen: ‘Zelfde formaat advertentie als vorige keer maar weer? Mail je ff de inhoud?’ Hij kende iedere ondernemer in de regio en iedere ondernemer kende Paul. En dat is nog steeds zo. Alleen gaat hij nu lopend op pad in plaats van met de auto.

‘Bovendien loop ik nog prima,’ zegt hij. ‘Eerst maar eens iets doen aan die heup van jou!’

‘We zien wel,’ zegt ze. Ze neemt een slokje thee en werkt verder aan haar verhaaltje.

De assistente van de huisarts reageert afgemeten. ‘Nee, mevrouw Winkel, ik kan u geen vervolgrecept geven voor Diclofenac. De huisarts zal u eerst even willen zien.’

‘Waarom?’ O bagger, bagger. De huisarts is een nieuwe. Ze kent hem niet. Anne zucht. Waarom is haar oude vertrouwde huisarts Peter met vervroegd pensioen gegaan? Zo balen is dat! Ze noemden elkaar bij de voornaam, zijn dochter Chantal zat bij Lieke in de klas. Ze zat naast Peter op ouderavonden en ze kregen samen de slappe lach toen Lieke en Chantal in een kamelenpak het toneel opstruikelden in het kerstspel. Zijn vrouw Clary was zijn assistente. Met haar stond Anne bij een bezoek eerst een kwartier te kletsen en te lachen voor het loket. Daarna bevestigde Peter haar diagnose en spuugde zijn printer een recept uit. Diezelfde dag kreeg ze thuisbezorgd wat ze wilde hebben.

‘Volgens protocol moet u eerst een afspraak maken, mevrouw. Ik heb een gaatje om tien voor twaalf.’

De nieuwe dokter kijkt haar over een half brilletje ontoegankelijk aan. Wat is hij jong, denkt Anne. Jakkas. Dat vind ik niks. Ze beseft dat ze zich totaal verzet tegen het accepteren van de autoriteit van iemand die jonger is dan zij. Wat is dat? Iets in mijn hersenen, denkt ze. Daar wordt meteen een stofje aangemaakt dat ervoor zorgt dat ik denk: wat moet je nou, snotneus!!! Diezelfde reactie flitst door haar heen als de arts haar aankijkt en vraagt: ‘Pijn in uw heup? Waar dan?’

In Annes hoofd schreeuwt een stem: ‘Wat moet je nou, peuter! Diclofenac! Dat moet ik! Dat heb ik al tegen je assistente gezegd!’ Maar ze zegt keurig: ‘In mijn heup.’

‘Waar aan uw heup?’

‘In mijn lies.’

‘U heeft ook ernstig overgewicht,’ zegt de man streng. ‘Dat moet die heup allemaal meesjouwen en torsen. Daar zou ik eerst maar eens aan gaan werken.’

‘Vijf kilo! Max!’

‘Twintig, zo te zien.’

‘Man, als ik dat van mijn gewicht aftrek, weeg ik nog maar vijftig kilo!’

‘Dat zou een hele verbetering zijn,’ knikt de dokter tevreden. Hij is zelf broodmager. Een afgetraind slungelig lijf en een vale huid. Zo te zien rookt hij als een ketter, denkt Anne. Ze ruikt het ook vaag in zijn trui. En roken, dat doet zij dan weer niet. Maar Diclofenac krijgt ze niet.

‘Dat is slecht voor uw maag.’

‘Ibuprofen niet dan?’

‘Dat kan ik u alleen maar ernstig afraden, maar natuurlijk niet verbieden. Dat is in de vrije verkoop.’

‘Maar ik wil...’

‘Nee. Sorry.’

Anne trekt haar jas weer aan. Ze vertrekt zonder een groet. De arts is iets aan het doen in zijn computer en kijkt niet meer op. Ze hijst zich in haar auto en start de motor. En ze zegt hardop: ‘Ik ben een vet varken met een versleten heup. Misschien moet ik maar de vaart in springen. Of voor een tractor. Of zo’n bietenroommachine. En ik praat hardop tegen mezelf. Dus het gaat helemaal niet goed met me. En nu ga ik naar de bakker. Moorkoppen halen.’

‘Ik heb moorkoppen bij de thee!’ roept ze, als ze eenmaal thuis is. Paul is er niet. Er ligt een briefje op tafel met: *Ben met Koos naar de groentetuin om te helpen schoffelen. Om vijf uur thuis!*

Anne klimt de trap op, trekt in de slaapkamer haar rok uit en besluit hem meteen in de vuilnisbak te proppen. Als ze er daarin uitziet als iemand met twintig kilo overgewicht, wil ze hem niet meer aan. Ze trekt een spijkerbroek aan en gaat naar beneden. Op het aanrecht staan de moorkoppen. Ze aarzelt een moment, pakt dan de doos gebak én de rok en gooit ze allebei in de vuilnisbak. Ze slikt wat Ibuprofen en gaat achter haar computer zitten.

Terwijl ze over het water staart, bedenkt ze: het leven is niet leuk. Ik heb pijn. Ik ben zielig.

‘Laat dan toch foto’s maken,’ moppert Paul, als hij die avond het verhaal te horen krijgt.

‘Ik ga wel naar een fysiotherapeut,’ biedt ze aan.

Het is even zoeken naar een goede fysiotherapeut. Voor een krab is de loopafstand tussen parkeerplaats en praktijk van groot belang. Anne vindt er eentje bij een terrein waar je betaald moet parkeren. Het kost wat, maar ze hoeft in ieder geval niet zo ver te lopen. De fysio lijkt als twee druppels water op haar huisarts. Anne schrikt ervan. Dat belooft niet veel goeds. Maar deze is wel van plan iets aan haar klacht te doen. Hij bedenkt meteen een plan. ‘Dat moet binnen tien behandelingen, mevrouw. Meer vergoedt de verzekering niet en dan lopen de kosten al snel erg op.’ Anne knikt.

‘Ja, het is wat met het huidige zorgstelsel in dit land,’ vervolgt de fysiotherapeut. Ze knikt maar weer eens en dat moedigt de man blijkbaar erg aan, want hij verliest zich in een betoog waar de Tweede Kamer een hele kluif aan zou hebben.

‘In de rest van de wereld is het veel beter geregeld. Véeel beter. Denkt u ook niet?’

‘Ik heb geen idee,’ antwoordt ze geheel naar waarheid. Het enige dat ze wel weet, is dat ze nog maar negen behandelingen te gaan heeft als hij klaar is met zijn betoog. Vijf minuten voor het zover is, zegt hij: ‘Wat gaan we doen? Dat zal ik u vertellen. We gaan het gewricht geforceerd bewegen. Want er zitten waarschijnlijk scherpe randjes. Daardoor beweegt het niet goed en doet het pijn. Die randjes moeten we een beetje afslijten. U kunt bij de balie een afspraak maken. Kleedt u zich voor de volgende afspraak gemakkelijk. Een joggingbroek is prima.’

Twee dagen later al ervaart Anne wat de fysiotherapeut bedoelt met geforceerd bewegen. Ze ligt op de behandeltafel, terwijl de therapeut heftig aan haar been zwingelt. Ze probeert niet naar zijn gezicht te kijken en staart naar een ingelijste foto van een zons-
ondergang met twee palmen op de voorgrond. Het helpt niet erg. De therapeut pakt nu haar voet en geeft er kleine rukjes aan.

‘Ontspan,’ zegt ie. Hij vouwt haar been dubbel en gaat er bovenop liggen. Och hemel, denkt Anne. Ze durft nauwelijks meer adem

te halen en voelt hoe zijn buik de hare raakt. Als ze bedenkt hoe dit eruit moet zien als iemand de deur van de behandelkamer opendoet, voelt ze een lachkriebel opkomen.

‘Hou vol!’

‘Ik ga nergens heen,’ mompelt Anne ergens onder hem.

Bij de vierde afspraak begint het een beetje te wennen. Maar het is weer een verrassing dat de fysiotherapeut tijdens deze sessie hardop kreunt, zich van haar af laat rollen en naar zijn rug grijpt.

‘Het schiet erin,’ zegt hij.

Paul krijgt een ongeneeslijke aanval van de slappe lach als Anne hem voordoeft wat er tijdens de behandelingen gebeurt. Hij veegt de tranen van zijn wangen en hijgt:

‘Als je twintig jaar jonger was, zou ik het verbieden!’

‘Fraai is dat,’ moppert Anne. ‘Dus jij ziet er op mijn leeftijd geen gevaar meer in als vreemde mannen zich bovenop me gooien?’

‘O lieverd, ik word nog steeds opgewonden als ik me bovenop je werp,’ verzekert Paul haar.

‘Maar je bent niet meer jaloers...’ mokt Anne.

‘Je bent vast niet de enige waar die man bovenop gaat liggen,’ vermoedt Paul. ‘Geen wonder dat hij het in zijn rug krijgt.’

Bij de volgende afspraak geeft de fysiotherapeut haar in handen van een stagiair. Die ziet eruit als een kopie van Johnny Depp. Er wordt mij ook niks bespaard, denkt Anne somber. De fysio introduceert hem met: ‘Rudolf zit in het laatste jaar van de academie. Hij neemt de behandeling over.’

‘Hoe oud ben jij?’ vraagt Anne, als de stagiair bovenop haar dubbelgevouwen been ligt.

‘Drieëntwintig.’

‘Wat jong nog,’ zegt Anne. Jonger dan Johnny Depp, denkt ze.

‘U bent nog erg jong voor een versleten heup,’ merkt Rudolf op. Hij zweet van de inspanning en de temperatuur stijgt in de kleine behandelkamer.

‘Wat is het warm hè,’ blaast ze.

‘Doet het erg pijn?’ Dat heeft de fysiotherapeut nog geen enkele keer gevraagd. Ze slikt even en fluistert dan: ‘Ja.’

‘Ik zal de behandeling nog eens bespreken,’ zegt hij dan. ‘Ik geloof niet dat dit enig effect heeft.’

De eerstvolgende keer dat ze in de praktijk komt, meldt Rudolf: ‘Op aanraden van de therapeut zetten we de behandeling voort. Maar na de manipulatie van het gewricht krijgt u oefeningen die u in onze sportzaal mag uitvoeren.’

‘Prima,’ knikt Anne. ‘Ik heb nog vier keer te gaan.’ Vanaf dat moment oefent ze haar bovenbeenspieren op een machine waar ze een plaat weg moet duwen, ze balanceert op een halve skippybal en traint haar billen met een gewicht aan haar onderbeen, alles onder toezien van Rudolf. In haar moppert een stemmetje dat het gevaarlijk veel op sport gaat lijken. En dat zou eigenlijk niet eens zo erg zijn. Als het maar een beetje hielp.

Als Rudolf voor de een na laatste afspraak bovenop haar ligt, zegt hij: ‘Volgende keer bespreekt de fysiotherapeut het resultaat met u.’

‘Goed,’ kreunt Anne. Energie voor meer tekst heeft ze niet tijdens deze laatste martelsessie.

‘En?’ vraagt de fysiotherapeut.

‘Ja, kut,’ zegt Anne kernachtig. Ze kijkt de fysiotherapeut uitdagend aan en ziet zijn gezicht verstrakken.

‘Als je denkt dat mijn methode niet helpt, dan moet je ermee ophouden,’ foetert hij. Hij begint alweer een preek over zienswijzen, behandelmethoden, verantwoorde besteding van het door de verzekering als limiet bepaalde bedrag aan deze ondersteunende therapeutische mogelijkheid en haar totaal negatieve houding daarin.

‘Ik vind de oefening om mijn bilspieren sterker te maken wel heel nuttig,’ probeert ze nog.

‘Dat kan je ook aan het aanrecht oefenen. Ik denk dat het geen zin heeft dit voort te zetten. Het spijt me,’ zegt de therapeut.

Hij zei ook geen ‘u’ meer, beseft Anne, als ze haar sporttas over haar schouder slingert en met een knal de deur van de praktijk in de vergrendeling laat vallen.

‘Ik ga een röntgenfoto laten maken,’ kondigt ze aan, zodra ze thuis is. Paul zit op de bank, trekt twee wenkbrauwen op, werpt beide armen in de lucht, gooit zich achterover, grijnst, klapt hoog boven zijn hoofd in zijn handen en schreeuwt: ‘Yeaaaaaaah!!!’

Maar ze wil het eigenlijk helemaal niet. Geen foto. Geen bevestiging van wat er aan de hand is. Haar hart is er niet aan toe. Haar hoofd is er niet aan toe. Telkens weer herhaalt ze in zichzelf: Ik ben te jong voor een versleten heup. Ik ben ook te jong om niet meer te kunnen lopen! Al een paar maal knalde halverwege een wandeling iets totaal verkeerd in haar bekken. Dan kon ze even niet meer bewegen van de pijn en liepen de tranen over haar wangen. Als ze soms na een ingewikkelde opdracht naar huis rijdt en erg moe is, dan moet ze haar versleten linkerbeen met haar handen op de koppeling tillen. En omdat ze zo slecht loopt en dus veel minder beweegt, wordt ze dik. De vijf kilo die ze eerst te veel woog, is inmiddels tien kilo geworden. Er loopt een rand rond haar middel die er niet hoort en die je duidelijk ziet in gebreide truitjes. Die vermaledijde huisarts krijgt zo nog gelijk ook. Als ze in de spiegel kijkt, ziet ze iemand die ze niet herkent. Dit is Anne niet. Nee. Dit is ze niet!

